

Stanovisko komise pro řízení ke jmenování profesorem

k návrhu na jmenování uchazeče:

doc. Michal OPATRŇY, Dr.theol.

profesorem pro obor: **Teologie**

Složení komise:

předseda: prof. Damián NĚMEC, dr
Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

členové: prof. PhDr. Libor MUSIL, CSc.
Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně

prof. PaedDr. Milan SCHAVEL, PhD.
Pravoslávna bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

doc. Mgr. Michal KAPLÁNEK, Th.D.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

doc. ThDr. Michal VIVODA, PhD.
Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Stanovisko komise:

Docent Michal Opatrný je uznávaným odborníkem v oblasti pastorální teologie s dlouhodobým zaměřením na její propojení s modely myšlení sociálních věd, což chápe nikoli jako pouhou pastorální sociologii, ale jako mnohem složitější otázku o povaze epistemologie v teologii. Toto téma rozvinul ve své habilitační práci *Sociální práce jako znamení času: K významu a přínosu sociální práce pro teologii a církev*, v monografiích, odborných článcích a kapitolách v monografiích. Jedná se o témata mající často přesah do oblasti sociální etiky, resp. sociální nauky církve. V oblasti pastorální teologie se specificky zaměřuje na sociální a charitativní či diakonickou práci, přičemž se v sociální práci soustředí na spiritualitu klientů a sociálních pracovníků a na spiritualitu v prostředí pomáhajících organizací, zejména s ohledem na sekulární kontext České republiky i Evropy.

Téma křesťanské charity/diakonie propojuje všechna výše uvedená témata, tj. její teoreticko-teologické základy a její místo v pastorači ve smyslu konstituce *Gaudium et spes* II. vatikánského koncilu, její vztah k sociální práci a sociálním vědám obecně a socio-náboženský kontext charitativní práce. Křesťanskou charitu/diakonii chápe jako jeden z teoretických rámců ontologie a epistemologie sociální práce. Idea charity se tak v jeho pojetí stává jak teoretickým východiskem poskytování služeb sociální práce, tak platformou pro ekumenický a mezináboženský dialog včetně dialogu s nenáboženským prostředím.

Vzdělání

Doc. Michal Opatrný získal magisterské vzdělání studiem oboru *Teologie* na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v roce 2022. Doktorátu teologie dosáhl r. 2008 na Katholisch-Theologische Universität Linz, Rakousko (disertační práce *Caritas als Ort der Evangelisierung*). Habilitoval se v roce 2013 na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích prací *Sociální práce jako znamení času: K významu a přínosu sociální práce pro teologii a církev*.

Pedagogické a vědecké působení

Od září 2005 až dosud působí na Katedře sociální a charitativní práce (dříve mající názvy Katedra praktické teologie a Katedra etiky, psychologie a charitativní práce) Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, od roku 2008 jako odborný asistent, od prosince 2013 jako docent; od července 2013 do března 2014 jako její vedoucí.

Na teologické fakultě vyučuje nejen v studijním programu *Teologie*, ale také v dalších studijních programech *Teologie služby*, *Sociální a charitativní práce*, *Etika v sociální práci* a v doktorských studijních programech *Teologie* a *Spiritualita a etika v sociální práci*; na Zdravotně-sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích vyučuje v doktorském studijním programu *Sociální práce*. Jeho zaměření na pomáhající profese je podtrženo garancí programu celoživotního vzdělávání *Nemocniční kaplan*.

Byl vedoucím 34 bakalářských prací a 34 diplomových prací.

Doc. Opatrný má výrazný podíl na doktorských studijních programech vlastní fakulty: byl zde vedoucím 5 úspěšně obhájených disertačních prací; aktuálně vede tři doktorandy. Od dubna 2016 je členem oborové rady DSP *Teologie*; od února 2022 je předsedou oborové rady DSP *Spiritualita a etika v sociální práci* (63 % OV24, 37 % OV10) na TF JU v Českých Budějovicích.

Má výrazný podíl na doktorských stud. programech dalších fakult: v letech 2016-2019 byl členem oborové rady DSP *Praktická a ekumenická teologie a teologická etika/Practical and Ecumenical Theology and Theological Ethics/Praktische und Ökumenische Theologie und theologische Ethik* na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Od r. 2016 je členem oborové rady DSP *Katolická teologie/Teologia cattolica* na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy, od února 2020 členem oborové rady DSP *Katolická teologie* na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, od r. 2021 členem oborové rady DSP *Sociální práce* na Zdravotně-sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a od října 2022 členem oborové rady DSP *Sociální politika a sociální práce/Social Policy and Social Work* na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně.

Od r. 2010 je členem Vědecké rady Teologické fakulty Jihočeské univerzity a od dubna 2024 členem Vědecké rady Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Od r. 2011 je předsedou redakční rady odborného časopisu *Caritas et Veritas*. Od ledna 2019 je členem vědecké rady *Ordo socialis - Wissenschaftliche Vereinigung zur Förderung der Christlichen Gesellschaftslehre e.V.*, Köln, Germany, od září 2016 byl místopředsedou a od listopadu 2019 je předsedou *PosT Netzwerk – Sdružení pastorálních teologů střední a východní Evropy*, Wien, Austria.

Od března 2014 do června 2016 byl 1. místopředsedou Oborového verifikačního a hodnotícího panelu 2 pro skupinu společenských a humanitní věd B (OVHP 2 SHVb) při Radě vlády pro výzkum, vývoj a inovace v Praze. Od r. 2020 je pak členem *International Society for the Research and Study of Diaconia and Christian Social Practice* (ReDi). Od července 2024 je členem *International Society for Empirical Research in Theology* (ISERT).

Organizační působení

Brzy po nástupu na fakultu byl doc. Opatrný zapojen do organizační práce na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Na její Teologické fakultě byl od října 2010 do dubna 2016 proděkanem pro vědu a výzkum, od dubna 2016 do března 2024 proděkanem pro vědu a rozvoj, od dubna 2024 zastává funkci děkana této fakulty.

Od července 2013 do března 2024 byl na této fakultě vedoucím Katedry etiky, psychologie a charitativní práce, později přejmenovanou na Katedru sociální a charitativní práce.

Ocenění vědeckou komunitou

Humboldt Research Fellowship for Experienced Researchers, (Ref 3.3 - CZE - 1203686 - HFST-E) – v roce 2019.

Mezinárodní výzkum, stáže a přednášky

Doc. Opatrný byl hlavním řešitelem dvou zahraničních projektů a projektů mezinárodní spolupráce:

- v roce 2019 *Humboldt Research Fellowship for Experienced Researchers*, Ref 3.3 - CZE - 1203686 - HFST-E Barmherziger Samariter und Helfende Berufe,
- v letech 2019–2020 projekt č. 2018-1-CZ01-KA203-048104 v programu Erasmus+ klíčová akce 2: *strategická partnerství Spiritualita a sociální etika v sociální práci* (konsorcium organizací v projektu: Universidad Católica San Antonio de Murcia, Španělsko; Albert-Ludwigs-Universität Freiburg i.Br., Německo; Gál Ferenc Főiskola Szeged, Maďarsko; Clare Youth Service, Ennis, Irsko).

Silné zapojení do organizačního působení bylo limitující pro zahraniční stáže, proto byly realizovány převážně pouze krátkodobé pobyty a stáže v celkovém počtu sedmi, z toho jako delší byly jeden akademický rok doktorského studia v Linci a půlroční vedení doktorského semináře ve Freiburgu in Breisgau.

Granty a projekty

Doc. Opatrný byl hlavním řešitelem dvou zahraničních projektů a projektů mezinárodní spolupráce, viz výše „*Mezinárodní výzkum, stáže a přednášky*“.

V národním aplikovaném výzkumu byl hlavním řešitelem tří projektů. Dále byl spoluřešitelem jednoho projektu v programu aplikovaného výzkumu TAČR Éta (konsorcium FF ZČU a TF JU). Z projektů specifického výzkumu byl hlavním řešitelem tří vnitřních grantů Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a pěti doktorandských grantů – jako člen týmu-školicel. Jako vedoucí týmu/supervizor byl členem řešitelského týmu dvou supervidovaných postdoktorandských projektů.

Publikační činnost a citace

Doc. Opatrný vydal 4 monografie, z toho 3 jako jediný autor:

1. (100 %) OPATRŇÝ, Michal. *The Good Samaritan – A Public Theology for Helping Professions*, Stuttgart: Kohhammer, 2025, 158 s. ISBN 978-3-17-045733-1
2. (30 %) OPATRŇÝ, Michal, VÁNĚ, Jan, KAŇÁK, Jan, SUCHOMELOVÁ, Věra a ŠIMR, Karel. *Spiritualita v sociální práci se seniory*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2023, 311 s. ISBN 978-80-7325-575-6.

3. (100 %) OPATRŇÝ, Michal. *Sociální práce a teologie: Inspirace a podněty sociální práce pro teologii*, Praha: Vyšehrad, 2013, 327 s. ISBN 978-80-7429-408-2
4. (100 %) OPATRŇÝ, Michal. *Charita jako místo evangelizace*, České Budějovice: TF JU, 2010, 139 s. ISBN 978-80-7394-250-2

Jeho bibliografie dále obsahuje 27 kapitol v monografiích (8 anglicky, 6 německy, 13 česky), 12 prací publikovaných v recenzovaných zahraničních vědeckých časopisech (8 v angličtině, 4 v němčině), 27 prací v tuzemských recenzovaných časopisech (z toho 5 v angličtině, ostatní v češtině) a 18 prací ve sbornících (z toho 6 v němčině, 1 v polštině a 11 v češtině). Práce v ostatních časopisech činí 17 položek, dále 4 učební texty, 5 ostatních prací (1 překlad, 4 recenze) a 2 ostatní výsledky. Počet publikací i citací přesahuje počty vyžadované Univerzitou Palackého pro žadatele o řízení ke jmenování profesorem.

Na publikační činnosti se významně podílel a podílí v reakční radě odborného časopisu *Caritas et Veritas* (od r. 2011 jako předseda).

Tři nejvýznamnější publikace a jejich přínos pro obor

- Opatrný, M. (2025). *The Good Samaritan – A Public Theology for Helping Professions*. Stuttgart: Kohlhammer, 158 s. ISBN 978-3-17-045733-1 B
Tato monografie, která vychází z biblického příběhu o milosrdném Samaritánovi, představuje tento příběh všem, kteří jsou dojatí lidským utrpením. V pěti kapitolách Opatrný analyzuje příběh o milosrdném Samaritánovi. Zkoumá interpretace od ekonomických po charitativní, pastorační a diakonické výklady Bible a zdůrazňuje poselství příběhu specificky pro pomáhající profese a jejich étos. Toto poselství není výlučně křesťanské nebo církevní.
- Opatrný, M. (2025). Clerical Offenders as Family Friends: a Pilot Study of Case-to-Scandal Dynamics in Czechia Using Open-Source Data. *Annual Review of the Sociology of Religion* 16: s. 264–280, https://doi.org/10.1163/9789004746695_016 Jsc
Tato odborná studie přispívá k sociologii náboženství tím, že zkoumá, jak jednotlivé případy sexuálního zneužívání spáchaných duchovními eskalují (či neeskalují) do pohoršení zpochybňujících náboženskou autoritu a ovlivňujících podobu institucionálního života. Obsahuje případovou studii, zkoumající též reakce církevních představitelů, reakce věřících a měnící se dynamiku důvěry a legitimacy. Zdůrazňuje, jak tyto vývojové trendy ovlivňují náboženskou příslušnost, morální důvěryhodnost a veřejnou roli církví a nabízí nové pohledy na vyvíjející se vztah mezi náboženstvím, společnostmi a skandály v současném kontextu.
- Opatrný, M. (2024). Postsecular, Christian, or Humanistic Spirituality in Social Work within Secular Europe. *Journal of Religion and Health* 63: 4424-4444. <https://doi.org/10.1007/s10943-024-02105-5> Jsc
Tato odborná studie se zabývá úlohou spirituality ve výrazně sekularizovaných evropských státech, a to především v oblasti sociální práce, kde jsou za duchovní péči často více zodpovědní kaplani, pastorační pracovníci a asistenti a podobné profese než sociální pracovníci. Klade závažné otázky: Měli by sociální pracovníci přistupovat k duchovním otázkám z pohledu klienta, z teologického hlediska nebo z pohledu sociální práce? Jaké důvody a argumenty můžeme formulovat a vyjádřit? Na tyto otázky nabízí možné odpovědi, čímž přispívá k živé diskusi o těchto palčivých a aktuálních otázkách.

Tři nejvýznamnější citace

- Opatrný, M. (2020). „Caritas Theory“ as Theological Discourse within Education in Social Work? *Journal of Religion & Spirituality in Social Work* 39(3): 299-383. ISSN 1542-6432. <https://doi.org/10.1080/15426432.2020.1780182> Jsc
Polson, E. C., Oxhandler, H. K., Selman, S., and Haworth, C. L. K. (2023). Examining the influence of colleges' and universities' religious affiliation on graduate social work education in the United States. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought* 42(2): pp. 171–192. <https://doi.org/10.1080/15426432.2023.2193965>
- Opatrný, M. (2016). Die Skepsis im Osten: Das Beispiel Tschechien und dessen Blick auf die Migrationswelle in Europa. *ET Studies: Journal of the European Society for Catholic Theology* 7(2): 277-294. <https://doi.org/10.2143/ETS.7.2.3170100> Jost
De Maeseneer, Y. (2017). Christus in onze angst: Over een onderbelicht obstakel voor een Europese theologie van de migratie. *Tijdschrift voor Theologie* 57(3): pp. 203–216. ISSN 0168-9959. Odkaz na s. 213.
- Opatrný, M. (2012). *Die Religionssituation in Tschechien im Blick der Praktischen Theologie und Religionssoziologie. Theologie der Gegenwart* 4: 298-307. ISSN 0342-1457 Jost
Springer, K.-B. (2013). Was war und was ist ostdeutscher Katholizismus. *Kirchliches Leben im Wandel der Zeiten: Perspektiven und Beiträge der (mittel-)deutschen Kirchengeschichtsschreibung. Festschrift für Josef Pilvousek*. Würzburg: Echter, S. 545–577. ISBN 978-3-429-03594-5. Odkaz na s. 566 a na s. 298-307.

Členství v odborných společnostech

Doc. Opatrný je členem těchto odborných společností:

- od roku 2004 člen a od roku 2019 předseda *PosT Netzwerk* – Sdružení pastorálních teologů střední a východní Evropy, Wien, Austria,
- od roku 2016 člen rady Diecézní charity České Budějovice,
- od roku 2016 hodnotitel NAÚ pro OV 10 *Filosofie, religionistika, teologie* a OV 24 *Sociální práce*,
- od roku 2017 člen odborného orgánu hodnotitelů pro FORD 5 a 6,
- od roku 2019 člen Rady pro pastorační ve zdravotnictví České biskupské konference,
- od roku 2019 člen vědecké rady Ordo socialis – Wissenschaftliche Vereinigung zur Förderung der Christlichen Gesellschaftslehre e.V., Köln, Germany,
- od roku 2020 člen *International Society for the Research and Study of Diaconia and Christian Social Practice* (ReDi),
- od 2024 člen *International Society for Empirical Research in Theology* (ISERT).

Uchazečem organizované významné akce (workshopy, symposia, výstavy atd.)

Doc. Opatrný byl od roku 2007 organizátorem celé řady (14) převážně mezinárodních konferencí a symposií na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Jako spoluorganizátor se od roku 2007 podílel také na celé řadě (9) odborných mezinárodních konferencí a symposií mimo svou fakultu, především v Polsku, Rakousku, Bosně a Hercegovině či v Praze a Olomouci.

Přehled zaslaných doporučení pro profesorské řízení

Doporučení pro řízení pro jmenování profesorem zaslali **emer. O. Univ.-Prof. DDr. Paul Michael Zulehner** z *Institut für Praktische Theologie Katholisch-Theologische Fakultät der Universität Wien*, **Prof. dr. Monique C. H. van Dijk-Groeneboer** z *Faculty of Catholic Theology Tilburg University, the Netherlands* a **Prof. Dr. Klaus Baumann** z *Caritaswissenschaft und christliche Sozialarbeit Theologische Fakultät Albert-Ludwigs-Universität Freiburg*.

Závěr komise:

Jak vyplývá z předchozího, badatelská práce doc. Michala Opatrného má jasné zaměření na spojení teologie, epistemologie v teologii a sociální práce, což se kloubí s tématy charitativní a diakonické práce i kategoriální pastorační. Tato témata argumentuje s přihlédnutím ke kontextu sekularizované společnosti a v dialogu s lidmi v nenáboženském prostředí. V těchto oblastech vydal publikace v počtu překračujícím množství požadované Univerzitou Palackého v Olomouci. Plně pedagogicky působí na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, účastní se mezinárodních konferencí a má relevantní mezinárodní kontakty. Velké zkušenosti má také s vedením doktorandů. Doc. Opatrný je velkým přínosem pro domácí i mezinárodní odborníky v oblasti teologie i sociální práce, kde si získal mezioborové renomé.

V tajném hlasování členů komise bylo schváleno usnesení navrhnout Vědecké radě Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci jmenování doc. Michala OPATRNEHO, Dr.theol. profesorem pro obor *Teologie*.

Hlasování komise:

počet hlasujících (z toho korespondenčně)	5 (5)
počet hlasů kladných:	5 (5)
počet hlasů záporných:	0 (0)
zdržel se hlasování:	0 (0)

V Olomouci dne 3. 12. 2025

Předseda: prof. Damián NĚMEC, dr

Členové: prof. PhDr. Libor MUSIL, CSc.
prof. PaedDr. Milan SCHAVEL, PhD.
doc. Mgr. Michal KAPLÁNEK, Th.D.
doc. ThDr. Michal VIVODA, PhD.

(příložen doklad o výsledku tajného korespondenčního hlasování)